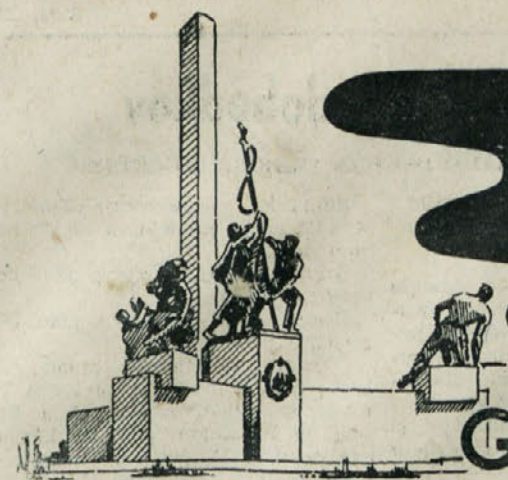

NOVICE

GLASILO SZDL OKRAJA KOČEVJE

Študijska knjižnica
Mirana Jerca
Izdava: Okrajni odbor SZDL
Novo mesto
Kočevje

Uredniški odbor
Odgovorni urednik Jože Košir
List izhaja vsako drugo soboto

Cena 10 din

V KOČEVJU, DNE 22. DEC. 1956

S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE

Iz šole pričakujemo novega človeka

Pretedno soboto se je sestel v Kočevju razširjeni plenum okrajnega odbora SZDL, na katerega so bili povabljeni tudi predsedniki šolskih svetov. Poleg večine članov plenuma in povabljenih, je bila navzoča tudi članica komisije za družbeno upravljanje pri predsedstvu SZDL Slovenije, tovarišica Ziva Beltram in republiški šolski inšpektor tov. Mihelič.

Referat o delu in smernicah dela šolskih odborov je imel predsednik komisije za družbeno upravljanje pri okrajnem odboru SZDL, tovariš Pavle Jeriha. V izčrpnih analizah dosedanjega dela šolskih odborov je opozoril, da je večina odborov našla torišče svojega dela in da predstavljajo organe krajevne samouprave skupnosti. V našem okraju je 52 šolskih odborov. V teh odborih osnovnih šol, gimnazij, dijaških domov in vrtcev, dela 373 državljanov.

Pavle Jeriha

Večina odborov se redno sestaja in rešujejo vse tekoče probleme. Najbolj aktivni so šolski odbori v občini Dobropolje, ki spričo objektivnih težav zelo dobro delajo. Delavni so še odbori v občinah Lašče, Ribnica, Loški potok, medtem ko je od 22 odborov v občini Kočevje delavnih le 16, ostali pa se ne redno sestajajo ali pa sploh ne. V dveh letih obstoja se še niso niti enkrat sestali šolski odbori v Koprivniku, Smuku, Polomu, na Gori in tudi drugje. Vsi problemi teh šol navadno leže na ramenih poštarnih učiteljev, ki pa so navadno še mladi, nezkušeni in bi bili zato toliko bolj potrebni pomoči šolskega odbora.

Šolski odbori so pri svojem delu veliko preozki. Navadno obravnavajo vse preveč le materialne težave šol, ki jih v veliki meri itak ne morejo rešiti, kar le-te zavise od denarnih možnosti občine. Vse prelobo pa odbori razpravljajo o vprašanju vzgoje, konkretnih potrebah po šolski reformi, roditeljskih sestankih in vzgoji staršev. Če zanemarja posvetovanja s starši, posebno s tistimi, ki vsiljujejo svojim otrokom drugačno vzgojo kakor šola, opravlja naš učitelj le polovično delo.

Zadnji čas je, da se prosvetni delavci odločno spoprimejo z dvojno moralo, ki se še vedno nudi do naščajoči mladini. Na roditeljskih sestankih in pa osebno z državljani je treba odkrito spregovoriti, da naša družba zahteva novega človeka z velikim znanjem, jasnim nazori in ljubeznijo do domovine.

V plodni diskusiji so politični in prosvetni delavci jasno povedali, kaj želimo oziroma hočemo z novo šolsko reformo, kaj pričakujemo od nove šole, kateri bo tudi družba nudila vedno večjo materialno pomoč. Zalostno, a resnično je, kar smo slišali, da vstopamo po eni strani v atomsko dobo, po drugi strani pa narašča neprisrčnost do naščajoče mladine. V kočevski občini imamo skoro 30 šoloobveznih otrok, ki šole zaradi oddaljenosti ne obiskujejo. Starši v Ograji, Oneku in Fedrenju so v resnih skrbih za svoje otroke, ki doraščajo brez osnovne šolske izobrazbe. Vemo, da ni mogoče od otrok zahtevati, da bi šolo obiskovali 8 do 10 km daleč in se to po poti skozi gozdove. Za rešitev resnično nujnega problema je bilo več predlogov.

PLENUM OGZ V KOČEVJU

Dne 26. decembra 1956 ob 9. uri bo plenum Okrajne gasilske zveze v Kočevju, in sicer v dvorani množičnih organizacij v Kočevju.

Opozorjamo na ta važni gasilski dogodek in vabimo vse člane in članice, kakor tudi vse ostale prebivalce, ki jih zanima požarna problematika, da se plenuma udeležijo.

Okrajna gasilska zveza
Kočevje

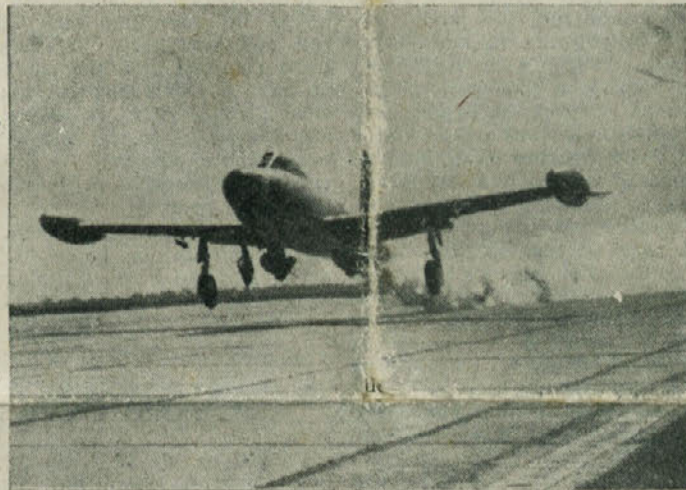
in sicer: v naštetih krajih naj bi se dobili zasilni šolski prostori, v katerih naj bi se nekaj dni v tednu poučevalo, ali pa naj bi se uredili internati v Kočevju in bi otroci v Kočevju obiskovali šolo; lahko pa bi se te otroke dalo tudi k dobrim družinam, ki bi proti primerni nagradi oskrbovale te otroke. Udeleženci plenuma so si bili enotni, da zadevo uredi Svet za prosveto pri občini ob podpori političnih in družbenih organizacij.

Kot zelo resno, je bilo tudi načeto vprašanje vzgoje izvenšolske mladine. Ta mladina, v starosti od 15 do 18 let, je prepuščena sama sebi. Večkrat je zastonj osemletno »guljenje šolskih klopi«, ko pa v naslednjih letih prepuščamo vzgojo teh mladincev okolici, v kateri žive. To je največkrat gostilna, neprimerna zabavišča in razni drugi vplivi. Ali je potem čudno, če dan za dnem slišimo o mladinskem kriminalu, o dekletih različne opazke, mladeniči si pa iščejo avantur onstran državnih meja itd. Veliko, morda celo preveč, govorimo o gospodarsko-kmetijskih šolah za mladino, toda nikogar ni, ki bi jih pri nas organiziral. V okraju Celje so organizirali že 22 teh šol!

Premnogi učitelji-diskutanti so bili mnenja, da »zajec« tisti predvsem v materialnem oskrbovanju šol, preobremenjenosti prosvetnega kadra ter premajhni pomoči družbenih organizacij in nadrejenih oblasti. Nedvomno, to drži in nikakor se ne moremo sprijazniti z dejstvom, da mnoge šole ne dobe sredstev za najnujnejše potrebe. Učitelj na Slemenih na primer iz

svojih sredstev kupuje prepotrebne stvari za šolo; šolam so bila odobrena denarna sredstva za nabavo učil šele v decembru, mnogi učitelji nimajo primernega stanovanja, kurjave itd. Nemogoče je tudi odnos nekaterih zadrug do šol, kot je to primer v Strugah. Vseh teh problemov je veliko in jih bo delavni šolski odbor ob pomoči organizacij in oblasti lahko zadovoljivo rešil.

Ob koncu so bile nakazane konkretne naloge šolskih odborov. Za predsednike odborov bodo organizirani seminarji, šolam bo na razpolago več denarnih sredstev in dobili bodo pomoč pri delu. Nadaljevalo se bo z deli pri dograditvi novih šol, v že obstoječih šolah pa bodo uredili vse, kar potrebuje šola. Naloga odborov je tudi priprava za nove volitve, ki bodo spomladi prihodnjega leta. -ski

Naša armada ima najmodernejšo letalstvo

KONFERENCA ZDRUŽENJA REZERVNIH OFICIRJEV

Delavnost rezervnih oficirjev

Pred dnevi je bila v Kočevju redna letna konferenca Okrajnega odbora združenja rezervnih oficirjev. Konferenca se je udeležilo večje število delegatov in gostov. Kot gosta sta prisostvovala konferenci narodni heroj Vidmar Tone-Luka in sekretar OK ZKS Kočevje tov. Jože Klarič.

Poročilo o delu pododborov Združenja rezervnih oficirjev v okraju, je podal predsednik okrajnega odbora tov. Kranjc Anton-Mirko, ki je poleg tega še obširno obrazložil sedanjí politični položaj v mednarodni luči in stališče jugoslovanskih narodov. Iz poročila je razvidno, da je bilo delo občinskih odborov združenja rezervnih oficirjev v tem letu plodno; posebno se je stanje izboljšalo po januarskih konferencah, ki so bile po vseh občinah. Razveseljivo je to, da so bili plani učenja, ki so bili planirani, izpolnjeni stokratno. Delavnost so bili odbori v Kočevju in v Ribnici in še nekateri v okraju. Da pa se bo delo organizacij Združenja rezervnih oficirjev v bodoče še bolj izboljšalo, bodo podvzeli vse ukrepe, da se bodo predvajani udeleževali vsi rezervni oficirji, ki so vključeni v Združenje. Tisti, ki do sedaj še niso vključeni pa se bodo vključili. Nemogoče je, da bi bili danes izven organizacije kateri koli rezervni oficir in po podatkih okrajnega odbora je še precej takih. Nekateri menijo, da jim ni potrebna izobrazba. Da pa ni tako, se je pokazalo na eni izmed vaj, ko mnogi niso vedeli tistega, kar mora vedeti vsak oficir naše sodobne ljudske armade. Za izobrazbo in spoznavanje vojne tehnike bo več kvalitetnih predavanj iz področja vojaških znanosti in operacijah v narodnoosvobodilni vojni.

Precejšnja pomoč Združenju rezervnih oficirjev je vodstvo garnizona v Ribnici, ki po svojih močeh daje gradivo in predavatelje za vzgojo oficirskega kadra. Poleg tega so odborom Združenja v pomoč upokojeni rezervni oficirji, ki so prišli pred kratkim iz vrst JLA. Ti pomagajo odborom in pripadnikom predvojaške vzgoje.

Obveščamo vse bralce in narodnike, da bo izšla novoletna številka našega lista že v soboto 29. decembra.

OBVESTILO

Skupščinska pisarna OLO Kočevje sporoča, da bo skupna seja Okrajnega zbora in Okrajnega zbora proizvajalcev dne 29. decembra 1956 ob 9. uri dopoldne, v dvorani množičnih organizacij v Kočevju. Prva točka dnevnega reda bo:

1. Razprava in priprava družbenega plana Okraja Kočevje za leto 1957.

Skupščinska pisarna
OLO Kočevje

Naša armada je izšla iz ljudstva

Na današnji dan praznujemo po vsej domovini 15-letnico ustanovitve Jugoslovanske ljudske armade

Letos, 22. decembra bominilo 15 let, odkar je bila v mali vasi Rudo formirana 1. Proletarska narodnoosvobod. udarna brigada kot prva enota naše jugoslovanske ljudske armade. Ta zgodovinski datum praznujemo vsako leto svečano, ob spominu na vse težave, žrtve in tudi zmage iz težkih dni narodnoosvobodilne borbe, od leta 1941 do končne osvoboditve.

Čisto z gotovostjo lahko rečemo, da v tem času v nobeni državi na svetu ne morejo govoriti o ljudski armadi s tako gotovostjo kakor ravno v Jugoslaviji. Zakaj to? Ogromna večina ljudstva je sodelovala v narodnoosvobodilni borbi in v borbi za osvoboditev izpod izkoriščevalskega jarma bivših domačin in tujih kapitalistov. Takrat je bila ljudska armada osnovna sila, ki je zagotavljala borečemu se ljudstvu zmago in gotovost, da napori v času borbe ne bodo zaman. Da je to tako, so potrdila dejstva

ob koncu druge svetovne vojne, ko je bila ljudska armada nove Jugoslavije tista, ki je z orožjem v rokah ščitila naše meje, ščitila celovnega človeka pri obnavljanju in kasneje pri izgradnji porušene in zaostale domovine. Če ne bi takrat imeli oborožene sile, ne bi bilo možno obdržati sadov revolucije.

Začetek hladne vojne, predvsem med glavnimi imperialističnimi silami z ene in Sovjetske zveze ter ostalih vzhodnoevropskih držav z druge strani, je pokazal, da je oborožena sila ravno tako potrebna državi za njen obstoj kakor v času oboroženega spopada.

Leto 1948 in kasnejša leta so še

bolj nazorno pokazala, kako je nemogoče govoriti o neodvisnosti in samostojnosti, če ni tiste sile, ki bi lahko to neodvisnost čuvala. Dejstvo je, da armada ne more obstojati, če nima materialne podlage, to je predvsem ljudstva, ki je pripravljeno vsak trenutek stopiti v njene vrste in tudi drugi materialni viri, ki omogočajo njen obstoj. Kaj bi bilo z Jugoslavijo po letu 1948, če ne bi bilo na njenih mejah prekaljene Jugoslovanske ljudske armade? Ali bi si mogli zamisliti obstoj države, obkoljene od sovražnikov od vseh strani, kot je bila takrat naša?

In vendar, naše meje so ostale nedotaknjene! Še več! Vsi tisti, ki so prerokovali propad Jugoslavije v nekaj dneh, so morali sami propasti. Nepravilno pa bi bilo pripisovati vse te zasluge samo Jugoslovanski ljudski armadi kot jedru. Nadaljevanje na 2. strani

PO SVETU

V vrsto dogodkov, ki označujejo vrenje v socialističnem taboru oziroma v socialistični fronti sveta sploh, spada tudi kongres italijanske komunistične partije, ki je te dni zasedal. Na kongresu so prišla od izraza številna nasprotja glede na oceno mednarodnega socialističnega razvoja in glede na notranjo politiko italijanske komunistične partije. Čeprav na kongresu ni zmagala niti stara niti nova smer, lahko vendarle ugotovimo, da je v sklepih kongresa marsikaj novega in dobrega, kar kaže na to, da se italijanski komunisti otrešajo stalinističnih metod v svojem delu ter prevzemajo nove in uspešnejše metode na temelju pouka, ki so ga dali dogodki na Poljskem in Madžarskem.

Tudi Poljska nadaljuje svojo neodvisno pot in je z vrsto ukrepov, ki naj ji to pot zajamčijo, sklenila s Sovjetsko zvezo tudi točen dogovor o položaju Sovjetske armade na Poljskem. Poljaki so poslali tudi k nam posebno gospodarsko komisijo, ki zelo temeljito proučuje našo družbeno ureditev predvsem pa vlogo in pomen delavskih svetov in organov družbenega upravljanja ter odnose med tovarno in komunjo. Pod vodstvom Svetozarja Vukmanovića pa je na Poljsko odšla jugoslovanska delegacija.

NI MIRU
Kljub vzpostavitvi naglih vojaških sodišč na Madžarskem se vedno ni pravega pomirjenja. Največji problem vlade je ponovno vzpostaviti delo v rudnikih in tovarnah in tako rešiti močno omajano madžarsko gospodarstvo. Velik padeč proizvodnje povzroča hude težave na trgih, veliko pomanjkanje blaga pa naglo dviga cene in močno znižuje vrednost madžarskega denarja. V takih pogojih je malo upanja, da se bo nova vlada obdržala brez zunanje pomoči.

Anglo-francoske čete se le počasi umikajo iz egiptovske luke Port Said pod pritiskom svetovnega javnega mnenja. Še tik pred odhodom pa ropajo prebivalstvo in povzročajo incidente. Stanje v tem mestu je zelo napeto in je takojšen umik napadalcev lahko prepreči nove spopade.

Va snajskem polotoku se izraelci le počasi umikajo in postavljajo vedno nove pogoje za svoj umik. Jugoslovanski odred, ki napreduje preko tega polotoka pod zastavo Združenih narodov, se zaradi tega bori z zelo velikimi težavami.

Divlja gonja proti majhn! Siriji je v zadnjem času ponehala, ker so Združene države Amerike izjavile, da s svojo oboroženo silo jamčijo meje te države. To je pripravilo Izrael, Turčijo in Irak — sosede Sirije — do tega, da so zaenkrat prenehali z napadalnimi načrti!

Severno-afriška posest Francije — Alžir je še vedno prizorišče težkih in krvavih bojev, v katerih Francozi dnevno izgubijo tudi po 50 in več ljudi. Najbolj nevarni so napadi majhnih skupin alžirskih upornikov, ki sredi mest napadajo pripadnike francoske armade in oblasti.

Prav gotovo je, da za mir v svetu ni brez pomena sestanek indijskega predsednika Nehruja z Eisenhowerjem. Do tega sestanka je prišlo po dolgem oklevanju Amerikancev. Prepričani smo, da bo Indija storila vse, da bi pridobila Zružene države Amerike zato, da pristanejo na sprejem Kitajske v OZN in da začno novo politiko napram Azijško-afriškim državam. Ker bi taka politika zagotovo pomenila konec vpliva Anglije zlasti v Azijškem prostoru, se angleški tisk in radio zaradi teh razgovorov močno razburjata.

Nehru bo verjetno skušal pridobiti Eisenhowerja za indijski predlog ureditve Sueškega vprašanja in za posredovanje v sporu okrog otoka Cipra. Angleški predlog za ureditev Ciprškega vprašanja sta te dni odklonili grška in turška vlada.

VERJETNO VABILO

V zahodnem, predvsem pa v ameriškem tisku so se zadnje dni močno razširile vesti o tem, da bo predsednik ZDA Eisenhower povabil na obisk maršala Tita. Vsi znaki kažejo, da te vesti niso neosnovane. Vabilo za tak obisk pa bi bilo javno priznanje ameriške zunanje politike, da Jugoslavija vodi dejansko neodvisno politiko, kar so ji še do nedavnega skušali oporekati. Maršal bi bil tako prvi voditelj komunistične države, ki bi obiskal Washington.

Še nadalje ostane v veljavi vabilo maršalu Titu, da obišče republiko Indonezijo na daljnem vzpohu. Zaradi mednarodnih dogodkov in prekinitve prometa skozi Sueški prekop pa datum tega obiska še ni določen.

Tako našega maršala po vsej verjetnosti čakata dve dolgi poti, na vzhod in na zahod.

Proslave za dan JLA

Ob jubilejni petnajsti obletnici formiranja JLA je formiran okrajni odbor za proslavo, kakor tudi občinski odbori, katerih namen je čim bolj organizirati svečano, ki naj pomeni praznik vseh delovnih ljudi Jugoslavije.

Okrajni odbor za proslavo je organiziral srečanja v fizikalnih disciplinah med garnizijo Ribnica in Kočevjem v naslednjem:

Dne 21. decembra bodo v Kočevju, ki je center okraja in v Ribnici, ki je sedež garnizije, svečane akademije.

Dne 22. decembra bo šahovski tekmovanje med ribniškimi garnizonom in Kočevski; istega dne bodo dijaki gimnazije Kočevje in drugi občinski garnizijo v Ribnici. Ob tej priliki bo igrala rudniška godba in peli bodo pevci gimnazije Kočevje. Komandant Ribniške garnizije, podpolkovnik Ivanovič bo nagradil najboljše naloge, ki so jo v počastitev dneva JLA pisali na vseh šolah in gimnazijah okraja.

Dne 23. decembra bo v Kočevju nogometna tekma med kombiniranim moštvom Partizan-Svoboda in garnizijo Ribnica v Kočevju. V Ribnici pa bo istega dne namiznoteniški turnir med predstavniki Partizana in garnizijo Ribnica v Ribnici.

Vabimo prebivalce vsega okraja, naj se proslave tega pomembnega dne polnoštevilno udeležijo, saj je to praznik vsega delovnega ljudstva, ker je naša armada »ljudska armada«.

Razgovor našega sodelavca s predsednikom sekcije DIT

V prvi vrsti boljša organizacija dela

Zaradi pomembnosti posvetovanja inženirjev in tehnikov v Trbovljah smo naprosili inž. Ceraniča, predsednika gradb. sekcije Društva inženirjev in tehnikov v Kočevju, da nam je odgovoril na nekatera pomembna vprašanja.

Na vprašanje, kdaj je bila ustanovljena sekcija in kaj pravzaprav dela, nam je tov. inž. Ceranič prijazno odgovoril, da sekcija dela že od začetka 1955 in da so v sekcijo vključeni vsi gradbeni inženirji in tehniki našega okraja ter nadejalci:

»Kljub temu, da imamo težave zaradi tega, ker je članstvo zaposleno po vsem okraju, je sekcija vendarle dosegla lepe uspehe pri svojem delu. Vsak mesec se redno sestajamo, imamo strokovna predavanja in posvetovanja ter strokovne ogleda, da bi si tako pridobili znanje in izkušnje drugih gradbenih podjetij ter institutov.

»S temi predavanji in strokovnim delom sploh, je nadaljeval tov. predsednik, »žel sekcija vzpodbuditi člane k stalnemu strokovnemu izpopolnjevanju, ki je pri današnjem naglem napredku tehnike nujno, ker le tako bi člani lahko na svojih delovnih mestih prispevali po svojih najboljših močeh k tehničnemu, gospodarskemu in družbenemu razvoju naše dežele.

»Dovolite,« smo ga prekinili, »kako pa se družbeno udeležujejo člani Vaše sekcije?«

»Mislim, da je delo naše sekcije v tej smeri uspešno. Razen za čisto strokovna vprašanja želimo članke zainteresirati tudi za reševanje vprašanj, ki so pomembna za našo skupnost. Lokalnim organom in družbenim organizacijam nudimo vedno strokovno pomoč, kadar jo kdo išče. Naši člani pa sodelujejo v mnogih organih družbenega upravljanja tudi izven podjetja ter v številnih komisijah, kjer s svojim strokovnim znanjem pomagajo pri izvrševanju številnih nalog.

»Iz tega razgovora, tovariši predsednik, je razvidno, da ima Vaša organizacija pomemben program dela. Ali nam, prosim, lahko poveste, kakšni so osnovni problemi

organizacija dela je naša splošna slabost in to je treba najprej rešiti.

»Ali tudi druge sekcije Društva inženirjev in tehnikov v Kočevju rešujejo ta vprašanja?«

»Tega Vam ne morem reči, ker med nami ni potrebne stika!«

»Pa je res, da je Vaša sekcija skedala o tem, da bo ostale sekcije povabila na skupen sestanek, da bi ustanovili Društvo inženirjev in tehnikov tudi v Kočevju?« smo vprašali.

»Kot sem že rekel,« nam je za zaključek odgovoril tov. inž. Ceranič, »čakajo vse jugoslovanske tehnične strokovnjake, kjer koli delajo, velike in ne ravno lahke naloge. Odločili smo se, da bomo ostalim tovarišem, zaposlenim v našem okraju, predvsem pa v Kočevju, predlagali, da se sestanejo in ustanovijo društvo predvsem z namenom, da bomo tako skupno reševali vse ono, kar imamo skupnega v svojih ciljih in dolžnostih.

Ob zaključku razgovora smo želeli tov. predsedniku in preko njega tudi tovarišem iz gradbene sekcije v imenu prijateljev Novic, da bi svoj program uspešno izvršili.

Nizka realizacija proračunskih dohodkov

S SEJE ZBORA PROIZVAJALCEV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KOČEVJE

Na nedavni seji okrajnega zbora proizvajalcev so odborniki razpravljali o izvršitvi nekaterih postavk družbenega plana in proračuna za tekoče leto.

Letošnji družbeni plan za okraj Kočevje v letu 1956 ni predvidel bistvenih sprememb pri višini skupnega družbenega proizvoda in narodnega dohodka. Razlike so predvidene samo v posameznih panogah. Porast družbenega proizvoda se predvideva v naslednjih panogah:

Industrija za 5,5 odst., gradbeništvo za 39,6 odst., promet za 0,7 odst., trgovina za 5,2 odst., obrt za 1 odst.

Padeč družbenega proizvoda je predviden v kmetijstvu in gozdarstvu za 7,2 odst. ter pri gostinstvu za 3 odst.

Pregled realizacije planiranega dobička nekaterih industrijskih podjetij:

Elektro Kočevje 51 odst.; to podjetje letos ne bo doseglo plana, predvsem zaradi dograjevanja podjetja. Rudnik Kočevje 97 odst.; predvideva se, da bo plan presežen. Vzrok je v glavnem v dobri organizaciji dela in v povečanju storilnosti dela. MLIP Ribnica je doseglo 24 odst. planiranega dobička.

Sklad za pospeševanje kmetijstva 63 odst.; predvideva se, da bo plan dosegel.

Gozdni sklad 83 odst.; plan bo verjetno dosegel.

Cestni sklad 91 odst.; plan bo verjetno presežen.

Okrajni investicijski sklad 69 odst.; plan bo verjetno presežen. V celoti so skladi realizirani za 78 odst. in bo skupni plan do konca leta dosegel. Pospešitvi bo treba korišćenje zlasti okrajnega investicijskega sklada oziroma dela tega sklada, ki je namenjen za pospeševanje kmetijstva, da bi se doseglo uspehe, ki so predvideni v letošnjem okrajnem družbenem planu. Pri občinah je situacija drugačna. Najbolj so realizirani cestni skladi in skladi za zazidavo stanovanjskih hiš. Zelo slabo pa so realizirani občinski investicijski skladi. V celoti občinski skladi do konca leta ne bodo dosegli.

Nadaljevanje prihodnjic

POSVETOVANJE ZDRAVSTVENIH DELAVCEV

Bolje preprečiti kot zdraviti

Dne 5. decembra je bil v prostorih Okrajnega ljudskega odbora posvet zdravstvenih delavcev našega okraja. Navzoči so bili upravniki zdravstvenih domov in zdravstvenih postaj ter organi družbenega upravljanja zdravstvenih zavodov. Posveta so se udeležili predsednik in tajnik OLO Kočevje ter tovariši iz republiškega sveta za zdravstvo.

Glavni poročili sta zajemala problematiko družbenega upravljanja zdravstvenih zavodov ter oris zdravstvene mreže pri nas in bodoče naloge zdravstvene službe. Poročili sta podala predsednik sveta za zdravstvo pri OLO Kočevje tov. Pavla Bradač in okrajni zdravnik dr. Franc Hübscher. Nato se je podrobneje razpravljalo o nalogah posameznih zdravstvenih domov, obratne ambulante ter zdravstvenih postaj. Dejstvo je, da se je mreža zdravstvene službe z ozirom na pretekla leta močno izboljšala in da je zlasti v središčih, to je v Kočevju in Ribnici dosegla že lepe uspehe. Veliko razumevanje za izboljšanje zdravstvene službe so pokazali tudi ObLO Sodražica in Dobropolje.

Družbeno upravljanje zdravstvenih zavodov pa je treba še razširiti in poglobiti; k temu naj se pritegne čim širši krog državljanov. Upravni odbori zdravstvenih

zavodov naj se čimveč ukvarjajo s perečimi problemi zdravstvene službe, s katero naj njihovi člani seznanijo svoje kolektive ter družbene organizacije. Le s tesnim sodelovanjem vseh državljanov bo zdravstvena služba lahko izpolnjevala svoje naloge.

Na posvetu je bilo nadalje ugotovljeno, da sicer ne smemo postavljati nikake pregrade med kurativo in preventivo, da pa je vendar bila do sedaj preventivna služba, to je preprečevanje obojenj — nekoliko v senci zaradi preobremenjenosti naših zdravstvenih delavcev. Ker pa se je število zdravnikov povečalo, je bila sprejeta enotna smer za bodoče delo, in to v tem smislu, da je treba v vsakem pogledu in povsod okrepiti preventivno službo. Kočevje samo je s svojimi posvetovalnicami, patronažno službo ter šolskimi ambulantami pokazalo, kako velika pomena je ta veja zdravstva. Danes naj velja enoten koncept, da je mnogo bolje ter tudi mnogo bolj ekonomično bolezen preprečiti kakor bolezen zdraviti. Seveda pa se prav v tej službi javljajo mnogi novi problemi, katerih sami zdravstveni delavci ne bodo mogli rešiti. Pri reševanju takšnih vprašanj pa je potrebno koordinirano sodelovanje vseh družbenih in političnih organizacij.

Občinski ljudski odbori in njihovi svet za zdravstvo morajo pokazati še večje razumevanje za zdravstveno službo. Danes je človek najdragocenejši, kar imamo. Zavedati se moramo, koliko se lahko z enostavnimi preventivnimi ukrepi prihrani. Pri neki bolezni ne smemo računati samo denarja, ki ga izda Okrajni zavod za soc. zavarovanje, ampak tudi izgubo časa ter izgubo narodnega dohodka.

Končna ugotovitev na tem posvetu je bila, da je sicer zdravstvena služba precej napredovala, da pa je ta napredek krajevno precej neenakomeren. Medtem ko je v samem Kočevju že tudi preventivna služba precej zajeta, bo potrebno v oddaljenějšíh krajih še mnogo naporov ter truda, da se doseže zaželeno stanje. To pa je naloga organov družbenega upravljanja zdravstvenih zavodov, ki naj čimbolj kritično pristopijo k konkretnemu reševanju zdravstvenih vprašanj.

A. R.

Uspehi jesenskih sejmov

(Nadaljevanje in konec)

Upoštevač opisane momente in v ozki povezavi z živinorejsko službo bi se na ta način pri plemenski živini lahko formirale solidnejše cene tako, da povprečne cene ne bi bile nižje od sedanjih, medtem ko bi se razlike glede na kvaliteto uredile sorazmerno bolje. To je bil seveda prvi polizkus, zato je do neke mere razumljivo, da je imela ta zveza težave pri interesih kakor tudi pri prodajalcih. Če se bo pri tem načinu odkupa izkazalo, da gre le za boljšo ureditev kupcije s plemensko živino, ne pa za zasluge, bo to živinorejska služba vsekakor pozdravila. V nasprotnem primeru pa se z novim načinom seveda ne bi strinjala, ker bi bilo to selekciji in nadaljnji vzreji v škodo.

Ti sejmi so nas opozorili še na nekaj. Za prodajalca je važno, da vsak sam objektivno oceni dejansko vrednost svoje živali. Bilo je nekaj primerov, da so lastniki za razmeroma slabše živali zahtevali enako ali celo višjo ceno kot pri oni z najboljšo živino. Takšni primeri napravijo na kupca vtis nerazumnosti in samo otežkočajo prodajo.

Omeniti je, da so na teh sejnih kupovalci telice tudi Italijani, prvi dni novembra pa Grki. Italijani pri nas kupujejo telice plasirajo za plemenske; če se bodo uveljavile, je računati na večji in reden odkup. Posebej pa se moramo seznaniti z odkupom za Grčijo. Ti so kupovali le živali z odličnim podatki o proizvodnji. Kupovali so telice, katerih matere so morale dati preko 2500 litrov mleka.

KOLESARJI! VAŽNO ZA VAS!

V soboto dne 8. decembra t. l. se je na cesti med naseljem Ložine in Dolenja vas pripetila prometna nezgoda, ki jo je zakrivil kolesar Hočevar A. iz Poloma. Imenovan kolesar je prihajal iz Ložin proti Dolenji vasi. Na ovinku je vozil po levi strani ceste, z nasprotni strani pa je privozil osebni avtomobil iz Ljubljane. Ker je bil ovinek nepregleden, sta se kolesar in avtomobilist zagledala šele na razdalji nekaj metrov. Prišlo je do trčenja, ki je imelo za posledico, da se je kolo popolnoma uničilo, kolesar pa je dobil hude telesne poškodbe. Ta prometna nezgoda naj bo ponoven opomin vsem kolesarjem.

žičen značaj. Pri popularizaciji denarnega varčevanja naj bi sodelovala tudi vodstva vseh šol v okraju, bi lahko s svojim vzgojnim delom med šolsko mladino mnogo pripomogla k zaželenim uspehom ter mladino pripravljala za dobre gospodarje socialistične družbe.

Odkar je bila ustanovljena družna hranilnica za kočevski okraj, ki ima svoj sedež v Ribnici, ker je na tem področju mreža družnih organizacij najmočnejše razvita, se je zelo razgibalo tudi zbiranje hranilnih vlog, posebno pri nekaterih kmetijskih združenjih. Doseženi so bili že pomembni uspehi. Vloge so se v tem času povečale pri hranilno-kreditnih odsekih nad 40 odstotkov. Zdržna hranilnica pa je v tem času, to je v dobrem letu, zbrala skoraj pet milijonov hranilnih vlog.

Kljub temu povečanju števila hranilnih vlog v zadnjem času pa še zdaleč niso zajeta vsa razpoložljiva denarna sredstva, ki jih posamezniki hranijo na vasi. Kar poglavitno dohodek kmetov. Letos so v desetih mesecih izplačali v našem okraju za izvršene odkupe določenih kmetijskih pridelkov in lesa 180 milijonov, za odkup plemenske in klavne živine 200 mili-

jonov, za odkup suhe robe 52 milijonov ter za opravljene usluge in prevoze nad 10 milijonov, torej skupno nad 440 milijonov dinarjev. V teh vsotah pa niso niti upoštevani odkupi, ki so jih kmetijska gospodarstva izvršila brez posredovanja kmetijskih združenj. Zato je nujno, da poživimo zanimanje za denarno varčevanje, saj bomo s tem mobilizirali in vključili v denarni obtok še vso tisto gotovino, ki jo marsikdaj ogrožajo razne nevarnosti, na primer ogenj, razni glodalci, največkrat pa tudi kraja.

Marsikateri združnik ali pa tudi delavec oziroma uslužbenec družne organizacije nima še vloge pri svojem hranilno-kreditnem odseku kmetijske zadruge ali hranilnice, ker misli, da morajo biti na hranilnih vlogah le večji zneski, naloženi za daljšo dobo, kar je popolnoma zgrešeno. Tudi majhne vloge, pa čeprav za krajši čas, so zelo koristne za vlagatelja in za našo socialistično gospodarstvo.

Ob dnevu varčevanja, ki ga praznujejo varčevalci po vsem svetu že desetletja na dan 31. oktobra, se je lansko leto k temu praznovanju pridružila tudi Zdržna hranilnica s svojim, lahko rečemo, za takratne razmere kar precej bo-

gati propagandnim sporedom. Takrat je imela komaj kratke tri mesece poslovanja za seboj, zbrala pa je precejšnje število novih hranilnih vlog s kar izdatnim zneskom. Bilo je več propagandnih akcij in so pri teh sodelovali tudi skoraj vsi hranilno-kreditni odseki kmetijskih združenj in tudi okrajna zadržna zveza iz Kočevja. Le-ti so po šolah na svojem področju podelili številnim učenkam in učencem po nekaj nagrad v obliki vlog na hranilne knjižice. Uspeh te propagande ni izostal. Razveseljivo je pregledovati račune teh mladih vlagateljev v hranilni kartoteki, kjer je videti, kako polagoma rastejo in se večajo njihovi sedaj še skromni prihranki. Prav tako kakor so mnogi napisali takrat ob tekmovalstvu v svoji nalogi: »Žrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.« Vsi ti mladi in mali vlagatelji naj bodo zgled ostalim, ki do danes še niso doumeli pomena denarnega varčevanja.

Za proslavo mednarodnega dneva varčevanja je upravni odbor na svoji zadnji seji sprejel sklep, da bo tudi letos izvedel propagando denarnega varčevanja v še večjem stilu kot lani. Izvoljena je bila posebna komisija z nalogo, da sestavi primeren program za propagando denarnega varčevanja in ga izvede v mesecu tednje, ki je bil od 25. novembra do 25. decembra. Za sodelovanje pri utrjevanju in razširitev hranilne službe bomo zainteresirali tudi hranilno-kreditne odseke kmetijskih združenj. Pri zadržni hranilnici bodo v teku meseca decembra letos na razpolago železni hranilniki, katerih naj bise posluževala zlasti mladina. Najnižja osnovna vloga je petdeset dinarjev. Po zaključku propagande za denarno varčevanje v mesecu tednje pa bo 28. decembra letos pri Zadržni hranilnici nagradno žrebanje, kjer bo izbranih 20 nagrad v obliki hranilnih vlog v vrednosti od 500 do 5000 dinarjev. Pri nagradnem žrebanju bodo upoštevani vsi dosedanj vlagatelji in oni, ki bodo v posesti hranilne knjižice Zadržne hranilnice in posojilnice v Ribnici do vključno 27. decembra 1956.

Glavna zadržna zveza LRS je s sodelovanjem Zveze zadržnih hranilnic in posojilnic v Ljubljani na pobudo kmetijskih združenj založila in izdala konec meseca julija letošnjega leta v promet obračunske knjižice.

Nadaljevanje prihodnjic

15 - LETNICA JLA

Nadaljevanje s 1. strani tega odpora. Vsa moč v tem odporu je bila v ljudstvu, iz katerega dobesedno izvira ljudska armada in v enodušni podpori, ki jo je ljudstvo dajalo svojemu političnemu vodstvu kakor tudi svoji armadi na mejah.

Najnovejši dogodki pa še bolj potrjujejo izvor naše oboževane sile. Če govorimo o tem, da v kapitalističnih deželah armade služijo ne samo za obrambo pred napadom od zunaj, ampak tudi za obrambo obstoječega režima znotraj, z drugimi besedami povedano, za obrambo kapitalističnega režima, potem si ne moremo kaj, da se ne bi spomnili zadnjih dogodkov na Madžarskem, za katere ne moremo trditi, da je Rdeča armada, armada prve socialistične dežele, čuvala samo svoje meje in svoje svojih prijateljev od zunanjih sovražnikov, temveč se je borila proti ljudstvu socialistične dežele.

Kakšna pa je vloga Jugoslovanske ljudske armade v teh zelo zamotanih mednarodnih prilikah? Nedvomno pozitivna. Najnovejši napad na Egipt, na to svobodoljubno zemljo, katere armada se je komaj formirala in ki ni bila niti dovolj oboževana, niti ni imela dovolj kadra, pa je vendarle vzdržala naval najmodernejših oboževane armade francoskih in angleških agresorjev, pomeni, da niti atomska oboževanje ne more uničiti oboževanega naroda, kajti če je ta uničen, preneha obstoj države. Taka je tudi moč naše armade. Naša

armada je pravzaprav vse ljudstvo. Ni slučajno, da je ravno v tem času tudi naša armada dobila nalogo, da se vključi v mednarodne sile, ki nadzorujejo umik Angležev in Francozov iz Egipta. Zato tudi tak sprejem naših vojakov v Egiptu, zato prijateljstvo med našimi vojniki in egiptovskim ljudstvom.

Prepričani smo, da bo naša ljudska armada v bodoče, ravno tako

Pri vaji na orožju

kot v preteklosti, čuvala neodvisnost naših meja, čuvala mirno izgradnjo domovine in vedno ostala resnično ljudska armada, kot je bila doslej.

Zato ob tej jubilejni obletnici ključemo: Naj živi Jugoslovanska ljudska armada in njen vrhovni komandant maršal Tito!

Anton Šmalc

Denarno varčevanje zadržnikov

Zelo pomemben činitelj za razvoj socialističnega gospodarstva je organizacija zbiranja prostih denarnih sredstev in drugih denarnih prihrankov prebivalstva zaradi varčevanja s hranilnimi vlogami. Z zbranimi gotovinskimi sredstvi zmanjšujemo kroženje denarja ter s tem krepimo gospodarsko moč države, ker jih dajemo v splošno družbeno korist, po drugi strani pa imajo posebne koristi tudi sami vlagatelji, ker se jim hranilne vloge dobro obrestujejo in to: navadne vloge po pet odstotkov, vloge z odpovednim rokom, tako imenovane vezane vloge do treh mesecev po pet in en četrt, do šest mesecev po pet in pol ter do dvanajset in več mesecev celo po šest odstotkov. Tako ugodnih obrestnih mer za hranilne vloge ni v predprilski Jugoslaviji nudila nobena banka ali kreditna ustanova. Razen tega pa so vse hranilne vloge pod kontrolo države, ki zanje tudi jamči.

Naloga organiziranja zbiranja hranilnih vlog je poverjena vsem

bankam in poštam v državi, posebno skrb za to službo pa posvečajo zadržne hranilnice in posojilnice, ki poslujejo na sedežih vseh okrajev, v večjih mestih pa imajo nekatere tudi svoje podružnice. Zbiranje hranilnih vlog na podeželju in vaseh pa je zaupano kmetijskim združenjem. Posebni odbori, ki so bili izvoljeni na občinskih zbiorih združenj za vodstvo hranilno-kreditnih odsekov, naj bi opravljali svoje propagandno delo za denarno varčevanje in zbiranje hranilnih vlog med kmečkim prebivalstvom v tesni povezavi in ob stalnem sodelovanju množičnih organizacij: s socialistično zvezo delovnih ljudi, ljudsko mladino, posebno pa z mladimi zadržniki in ženami zadržnicami. Ob takem sodelovanju bodo kmetijske zadruge ogromno prispevale k temu, da dobijo delovne množice vasi zaupanje v naše kreditne ustanove, ki služijo danes edinole koristim ljudstva in denarnemu varčevanju, v naložbah na hranilne knjižice na podeželju bo dobilo vse bolj množ-

NA GORI JE BIL SESTANEK MLADINSKE ORGANIZACIJE

Mladina - gonilna sila na Gori

Zvečer dne 15. decembra 1956 je ležala v dolini Kočevja in Ribnice gosta jesenska megla. Sodražico je obseval mesec, ki ga je v predledkih pokrili oblaki, ko smo šli na mladinski sestanek na Goro.

Prispeli smo. Mladina je prihajala na sestanek in med nami se je začel razgovor. Ogledali smo si še stavbo združnega doma, v katerem bo trgovina, gasilski dom, šola. Stajba bo kmalu pod streho. V prostoru šole so se v četrte ure zbrali mladinci in mladinke Gore, da pregledajo uspehe svojega dela v preteklem letu. Sestanka se je udeležilo 90 odst. vse goriške mladine.

Predsednik mladine je poročal: »Izvoljen sem bil za predsednika v svoji odtisnosti. Organizacijsko bi ne imel veliko poročati, razen tega, da smo mladinci bili pri vseh naših akcijah enotni. Mladina se je skupno z odraslimi Gorniki borila za iste cilje. Skupnimi napori smo pred leti z lastnimi sredstvi zgradili električno napeljava, da imamo sedaj luč, ki je ne bi hotel pogrešati noben Gornik več za nobeno ceno. Bili pa so tudi ljudje, ki so govorili, da bo potem, ko bomo imeli elektriko, udarila strela v hiše in gospodarska poslopja in da bi bilo boljše, če bi se naprej živeli tako, kakor so živeli naši predniki. Mladina pa se s tem ni strinjala in je krepko prišla za delo, skupno z vsemi ostalimi Gorniki in je elektrificirala Goro. Tako smo dosegli prvi uspeh. Borili smo se tudi za gradnjo združnega doma in šole, ki se sedaj že gradi in bo, upamo, tudi kmalu pod streho. Tudi v to delo je mladina vložila vse svoje sile, ker hoče, da se čimprej zgradi združni dom. Z njim pridobimo tudi prostore za kulturno udejstvovanje mladine našega društva »Majda Šilc«. Z odraslimi deli, ki smo jih doslej predvajali, smo imeli tu pri nas na Gori ravno zaradi prostorov največje težave. Gosovali smo tudi v Sodražici. Naša mladina je torej delala. Pred nami je bil še en problem. Na Gori nimamo vode, da bi se mogel človek po končanem delu umiti pod pipo ali prho, kakor drugje.

Mladina Gore je občutila ta nedostatek, zato je tudi ta problem

rešila. V bližini smo počistili bazen, napeljali nekaj peska in tako imamo v poletnih mesecih sedaj možnost, da se kopamo, ko se človek pri senu in mlačvi žita tako zapraši. Otrokom je bil bazen v posebno veselje. Za dokončno ureditev tega bazena bi potrebovali še nekoliko cementa. Takšno bi bilo moje poročilo o delu naše mladine, je zaključil predsednik.

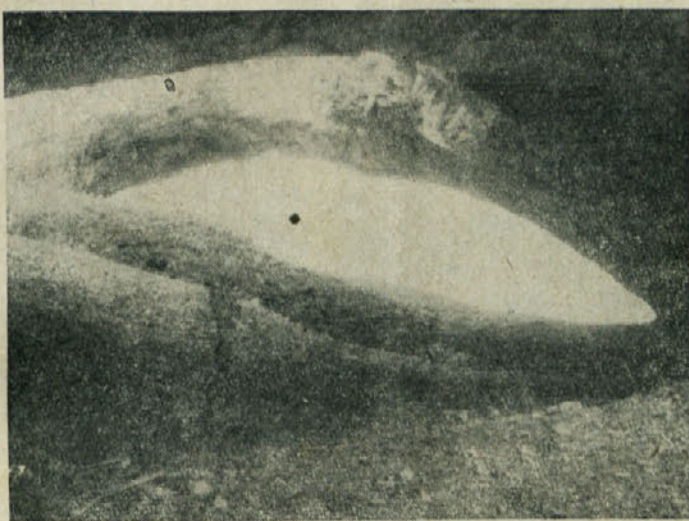
Poročilo predsednika je dopolnil še tajnik mladinske organizacije. V diskusiji so se razčistila še vsa druga vprašanja, ki zadevajo mladino na Gori, in sicer: zaposlitev, proučevanje in študij naprednega kmetijstva in živinoreje ter kulturno udejstvovanje mladine v družstvih. Tudi o fizikulturnem delovanju mladine in o raznih gospodarskih vprašanjih so govorili. Tovarš Ludvik je v diskusiji dejal: »Ne čakajte nobenih navodil z okraja. Problem življenja ljudi na Gori so problemi in navodila za vas. Rešujte te probleme tako, kakor je nakazal predsednik in naša diskusija. Samo to so smernice, nobenih drugih ni treba za vaše delo.«

Mladina je izvolila sedemčlanski odbor, ki bo vodil njeno bodoče delo. Ko smo se po končanem sestanku poslovili in se napotili spet v dolino Sodražice, sem si mislil:

»Lepo je med tako pristrano razpoloženostjo in delovno mladino, ki stremi za napredkom, je v delu enotna in se zaveda življenja naše vasi.«

Mladini na Gori želimo pri njenem delu še več uspehov in trdnosti mladinske organizacije. Š.

LEPOTE NAŠEGA KRASKEGA PODZEMLJA

Ciganska dvorana v željnskih jamah

Velika skrb za onemogle

Res je, da ima naša ustanova naslov »Dom počitka« in da so njeni oskrbovanci že stari in onemogli, vendar pa naj si nihče ne misli, da tu živimo dolgočasno življenje. Ne, to ne drži. Seznanjeni smo z dogodki, ki se dogajajo v svetu, saj imajo oskrbovanci, kakor tudi uslužbenci naročene časopise. Za one pa, ki niso sami naročniki, ima na razpolago časopise uprava. Poleg tega pa imamo že tudi lepo zbirko več kot 300 knjig, ki jih oskrbovanci zelo radi prebirajo.

Pred vsakim državnim praznikom imamo primerno prireditev, katero oskrbijo uslužbenci skupaj z nekaterimi oskrbovanci. Tako smo imeli na dan pred 29. novembrom prireditev, ki so se je ude-

ležili oskrbovanci in tudi vaščani iz Ponikev. Dvorana je bila nabit polna. Na sporedu so bile pesmi, govori o prazniku, deklaracije, enodejanka »Žena za skrinjo«, posebno lepo pa je pod vodstvom t. Kastelica igral vaški tamburaški zbor. Po prireditvi pa smo se prav po domače zabavali še pozno v noč.

SKRB OBCE

Da ne skrbi občinski ljudski odbor samo za materialno plat svojih občanov, so najlepše dokazali t. predsednik, tajnik in predsednica sveta za soc. skrbstvo občinskega ljudskega odbora Lašče, ko so pred praznikom obiskali svoje oskrbovance v našem Domu. Predsednik in tajnik sta v lepem nagovoru prikazala oskrbovancem, da ne skrbi občina samo za njihovo gmotno vzdrževanje, pač pa se zanima tudi za njihovo življenje v Domu. Oskrbovanci so se jim za njihovo skrb, zlasti pa še za darila, ki so jih ob tej priliki prejeli, lepo zahvalili. Uprava Doma se imenovanim tudi lepo zahvaljuje in želi, da bi tudi drugi ObLO navzven tesneje stike s svojimi občani v našem Domu. Lepo skrbje za svoje starše v naši ustanovi množično organizacije v Loškem potoku. Tudi žene združnice iz Loškega potoka so jih obiskale in se z njimi porazgovarjale.

Takih obiskov so naši oskrbovanci zelo veselji, saj jim je to zagotovilo, da njihovi domači niso pozabili nanje. Tudi OLO Kočevje skrbi za nas, zlasti načelnik sveta za zdrav. in soc. politiko tov. Rauh. Pomaga nam po možnosti s finančnimi sredstvi, posebno pa si želimo njegovih obiskov, ko nam z lepo besedo pomaga reševati nastale probleme in nam da novih pobud za nadaljnje delo.

M. Moharič

Več pozornosti našim izseljencem

Pretekli mesec je imel sejo občinski odbor Slovenske izseljeniške matice v Kočevju. Na seji so odobrili ugotovili, da je bilo v letošnjem letu na obisku v naši občini precej naših izseljencev iz Amerike, Francije, Belgije in še iz nekaterih drugih držav. Velika večina teh zvestih sinov in hčera slovenske zemlje je bila zadovoljna z napredkom svoje stare domo-

vine in z razmerami, v katerih živimo. Nekateri so prišli pogledat domov z očitnim strahom, ki jim ga je vcepila sovražna propaganda v tujini. Vendar so tudi ti med svojim bivanjem v Jugoslaviji spoznali, da je ta propaganda v celoti zlagana. Spoznali so, da pri nas nihče ne preganja vere, kot to marsikje prikazujejo.

Odborniki pa so ugotovili tudi, da je bilo med izseljenci, ki so prišli v domovino na obisk, tudi nekaj takih, ki niso poiskali stikov z našo organizacijo in so bili nasprotno nekam skriti, brez stikov s širšimi krogi ljudi in brez pravega stika z našim življenjem. Nekateri od teh redkih izseljencev so se obnašali tako zato, ker so preveč verjeli že omenjeni propagandi in se niso hoteli niti potruditi, da bi se prepričali, če je resnična. Drugim pa so preprečili stik z ljudmi njihovih sorodniki in znanci, h katerim so izseljenci prišli na obisk. Med našimi ljudmi je namreč še vedno nekaj takih, ki vidijo v izseljenci samo bogataše, ki jih je treba čimbolj izkoristiti. Takim ljudem seveda ni pogodu, če pridejo izseljenci v stik z ostalimi prebivalci, ki bi jim omogočili spoznati resnično stanje pri nas. S tem bi namreč izseljenci največkrat hitro spoznali, da njihovi sorodniki v domovini niso taki »režeži«, kot se pogosto prikazujejo sami. Spoznali bi, da marsikateri teh »režežev« živijo boljše obogatenje izseljencev. Spoznali bi, da večina teh »režežev« precej manj gara, kot pa morajo garati izseljenci v tujini, če hočejo živeti.

Zanimivo je, da je bila letos v domovini spet na obisku tudi 80-letna žena, ki se je izselila takoj po osvoboditvi. Ženica izjavlja, da bo poskusila vse, kar more, da bi se lahko spet za stalno vrnila domov, če ne za drugo, vsaj zato, da bi lahko umrla doma. Odborniki so navedli tudi dva primera, ki sta vredna stroge obsodbe s strani vseh naših poštenih državljanov: Izseljenec Ivan Mihelič iz Jolies — III. (ZDA) je bil še fant, ko je prišel na obisk v Staro cerkev, kjer je sedaj. Še pred odhodom iz Amerike mu je oče priporočil, naj si najde v stari domovini primerno nevesto, Mlademu

Miheliču je to tudi uspelo in se je že poročil. Po stari navadi so mu fante v Ložinah, odkoder je doma nevesta, napravili »šrango« in ženini nevesto res »odkupili«. Ko pa so prišli svatje v gostilno v Staro cerkev, so mu spet napravili »šrango« — pa ne fante, ampak možje. Ženin je šalo razumel in »dal za pijačo«. Možakarjem pa to ni bilo dovolj! Zahtevali so vsaj 15.000 din, »ali pa te bomo pretepli«. Mislimo, da je tako izkoristanje izseljencev več kot nesramno. Vsi pošteni ljudje pričakujejo, da bodo nesramneži dobili primerno kazen.

Izseljenec Jože Piškur iz Kerk Land Lake — Ontario (Kanada), ki je že v času NOB podpiral našo stvar, je bil na obisku z vso družino. Pred povratkom je njegova hčerka dala svoj fotografski aparat, vreden vsega nekaj dolarjev, za spomin mlademu sorodniku. Pri odhodu iz Jugoslavije pa so cariniki zahtevali od prijatelja Piškura 15.000 din carine za aparat, ki ga je proti carinskim predpisom pustil v Jugoslaviji. Seveda so bili Piškurjevi nad tako zahtevo začudeni. Ko so razumeli, da je zahteva resna, so hoteli z avtom nazaj k sorodnikom po aparat. Cariniki pa tega niso dovolili, ampak so prav žandarstvo zahtevali 15.000 din ali pa so grozili z zaporom! S takim svojim nemogočim ravnanjem so cariniki napravili naši državi gotovo več škode kot korist. Saj so z eno potezo skoraj izbrisali vse dobre vtise in navdušenje, ki so jih Piškurjevi dobili v stari domovini. Na naših mejah naj bi opravljal službo samo taki cariniki, ki jim kulturno obnašanje ni tuje, taki, ki vedo, da naši izseljenci ne prihajajo v domovino zaradi tihotapstva!

Občinski odbor SIM v Kočevju je mnenja, da bomo morali prihodnje leto posvečati izseljencem, ki pridejo na obisk, več pozornosti. Predvsem bo treba poživiti družabne stike med izseljenci, ki bodo na obisku, in jim omogočiti ogled naših državnih posestev in drugih objektov, ki smo jih zgradili po osvoboditvi. Da bi si olajšal izvedbo tega načrta, namerava odbor v kratkem začeti z akcijo za pridobitev novih članov SIM, predvsem kolektivnih.

Neodločen rezultat na domačem igrišču

Svoboda : Domžale 6:6 (2:2)

Nogometna tekma, ki se je odigrala preteklo nedeljo na igrišču pri Seškovem domu med Svobodo in Domžalami, je vsekakor zadovoljila številne gledalce, saj je bilo v 90 minutah igranja kar 12 golov. Verjetno je to tudi zadnja tekma v letu. Dogodki so se vrstili na igrišču kot na filmskem platnu. Sodnik Sever je bil radodaren z 11-metrovkami, ki so sledile druga drugo. Razen napake, ki jo je napravil takrat, ko je že pisal »ofsides« in je žoga potresla mrežo gostov, nato pa je pokazal na belo piko v sredini igrišča, je sodnik tekmo dokaj dobro in objektivno.

V prvem polčasu je bila igra enakovredna. V 25. minuti so vodili domačini že z 2:0. »Zatem pa se je situacija na igrišču spremenila. Iniciativo so prevzeli gostje in so do konca polčasa dvakrat potresli žagarjevo mrežo 2:1.

Drugi polčas je pripadal gostom, ki so bili hitrejši in boljše v rav-

nanju z žogo. V 58. minuti igre je bilo stanje v golih že 5:3 za goste. V 60. minuti igranja je Taslaman s strelom iz 11-metrovke znižal razliko v golih na 5:4. V 72. minuti je moral žagar zopet pobrati žogo iz mreže, 6:4 za goste. V 74. minuti igranja je bil uspešen Karpov, ki je bil sicer najslabši igralec na terenu in znižal razliko v golih na 6:5. V 85. minuti igre je Taslaman s strelom iz 11-metrovke izenačil na 6:6.

Od gostov je bilo najboljše desno krilo, ki je s hitrimi akcijami pogosto ogrožalo žagarjeva vrata. Gostje so igrali hitreje, bolj dovršeno in ostreje. Srednji napadalec gostov je nekajkrat nevarno prodiril v žagarjev kazenski prostor, kjer se je branilec Knez odlikoval s požrtvovalnostjo in prav dobrim posredovanjem. Odlično je obvladal žogo Taslaman, ki jo je večkrat predolgo zadrževal. Planinčeva glava je prišla tudi na te tekni kar dvakrat do izraza. Domačim se je poznala odsotnost desne zveze — Severja. V. P.

PLESNE VAJE V VELIKIH LAŠČAH

Pretekli mesec so se pričele v Velikih Laščah v gornjih prostorih Združenega doma plesne vaje pod vodstvom plesnega učitelja tov. Marjana Lukežiča iz Kočevja. Vaje naj bi bile ob nedeljah, učili pa bi poleg splošno znanih tudi nekatere moderne plesne.

SAH

V okviru šahovskega društva v Kočevju je bil končan turnir za dosego druge kategorije. Drugo kategorijo so osvojili: Dejak 10,5 točk in Poljanšek ter Rudi Mohar 9,5 točke.

DEŽURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto 22. decembra od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure v Kočevju trgovina »Hrana« Kočevje, v Ribnici pa trgovina »Prehrana« Ribnica.

Uredništvo in uprava v Kočevju, Poštni predal 39. Telefon 3-89. — Tekoči račun pri podružnici NB Kočevje, štev. 617-T-388. — Letna naročnina znaša 240 din, polletna 120 din in je plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 500 din, oziroma 1,50 ameriškega dolarja. Poština plačana v gotovini. Rokopisni se ne vračajo. Tiskarna tiskarna »Urška« v Kočevju

OBJAVE

IZZREBANI ANKETIRANCI NAGRADNE ANKETE

V prostorih uredništva »Novice« je bilo nagradno žrebanje anketerancev nagradne ankete. Komisija, ki so jo sestavljali člani: Dragoš Viktor, Pelhan Anica in Četinski Matja, je bila navzoča, ko je muhasti žreb razdelil nagrade, in sicer naslednjim srečnikom:

1. nagrada: Klepec Veronika, Padovo 8, Osilnica.
2. nagrada: Lavrič Alojz, Grčarice 36, Dolenja vas.
3. nagrada: Paternost Marija, Gornje Retje 5, Velike Lašče.
4. nagrada: Mlakar Maks, Trg Svobode 6, Kočevje.
5. nagrada: Žagar Franc, Stara cerkev.
6. nagrada: Trček Jože, Ribnica 222.
7. nagrada: Kosi Vilka, OLO Kočevje.
8. nagrada: Zalik Martin, Koprivnik.
9. nagrada: Dejak Ivanka, Otavice 15, Ribnica.
10. nagrada: Gotenc Ančka, Josenov Vrt 8, Nova Sela.

Nagrade pošljemo po pošti.

KINO

JADRAN, Kočevje: od 21. do 23. decembra ameriški barvni film »Borba za lastnino«, 23. decembra ob 10. uri mladinski film »Dumbo«, od 25. do 27. decembra nemški film »Leteči razrezi«.

SVOBODA, Rudnik: 22. in 23. decembra, češki barvni film »Česarjev slavoček«.

RIBNICA: od 22. do 23. decembra, francoski film »Imel sem sedem hčera«, kratki film »Samotno otčelo«.

LOŠKI POTOK: 22. in 23. decembra, ameriški film »Dvojboj pri srebrnem potoku«.

SODRAŽICA: 22. in 23. decembra, ameriški film »Slavolok zmage«. DOBREPOLJE: 22. in 23. decembra angleški film »Kapetanov raj«, 26. decembra, ameriški film »Skrivnostna roža«.

ZAHVALA

Ob bridki in tragični izgubi našega sinčka

— Borčka — se vsem, ki so ga obiskali in spremlili k večnemu počitku, mu darovali venčkov in cvetja, iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni Občinskemu komiteju ZKS Ribnica, Obč. odboru SZDL Ribnica, Občinskemu ljudskemu odboru, Pionirski organizaciji Ribnica, Ambrožičevim, dr. Oražmo-vim, Sedejevim, Pogačnikovim ter šolski mladini v Ribnici. Zahvaljujemo se tudi pionirju Jošku Selšek za ganljive besede ob odprtem grobu našega ljubljenega Borčka. Zahvaljujemo se tudi družini Rober

PRIHODNI TEDEN V SEŠKOVEM DOMU

MKUD — Matej Bor na gimnaziji v Kočevju priredi v dneh 26., 27. in 28. t. m. v Seškovem domu pravilno igranje »Janko in Metka« v režiji dijakinje Andreje Košir. Igrica je namenjena našim najmlajšim ob prazniku Novoletne jelke. Za Otroški vrtec bo predstava v sredo 26. t. m. ob 10. uri dopoldne, za Osnovno šolo v sredo in četrtek ob 2. uri popoldne in za gimnazijo v petek ob 2. uri popoldne, za odrasle pa bo predstava v četrtek ob 8. uri zvečer.

Starši, pripeljte svoje otroke, saj jim bo pravilica prav gotovo všeč!

KUD SLEMENA HITRO NAPREDUJE

Ni dolgo tega, odkar smo na Slemenih zgradili lepo dvorano. Ustanovili smo tudi prosvetno društvo z imenom »Slemena«. V kratkem času je društvo uprizorilo že tri igre, sedaj pa se gorska mladina učil mladinsko igranje »Desetnica«, ki jo je sklenilo uprizoriti na Silvestrovo.

Ustanovili so tudi pevsko društvo, ki je že večkrat pelo narodne in partizanske pesmi.

Na zadnjem občnem zboru so sklenili zgraditi novo šolo. Slemenci žele KUD »Slemena«, da bi se napredovalo in želo lepe uspehe.

O. T.

Člani Prešernove družbe, obnovite članarino za leto 1957!

Samo člani Prešernove družbe dode za 500 din 7 knjig. Člane vpisujejo vsi poverjeniki, knjigarne in uprave.

Za 500 din bo prejel konec leta 1957 vsak član Prešernove družbe zopet 7 dragocenih knjig. Po-hitite z vpisom!

KOČEVJE

Rodile so: Skufca Jospina, gospodinja iz Livolda — deklico, Tomec Julijana, gospodinja iz Kočevja — deklico, Šauperl Stanislava, gospodinja iz Mahovnika — deklico, Tonkli Marija, gospodinja iz Kočevja — deklico, Levstek Angela, gospodinja iz Željna — deklico, Ferenc Ana, gospodinja iz Mahovnika — deklico, Očepek Marija, gospodinja iz Kočevja — deklica, Kotnik Marija, gospodinja iz Dolge vasi — deklica, Juhnar Angela, gospodinja iz Kočevja — deklico, Damjan Matilda, kmetijska delavka iz Borovca — deklica, Kranjec Ida, gospodinja iz Primožev — deklico, Kranjc Fanika iz Kočevja — deklica.

Srečnim mamicam čestitamo!

Poročili so se: Bauer Viljem, delavec iz Kočevja in Baligač Kristina, delavka iz Kočevja; Šafer Željko, strojevodja iz Kočevja in Šafer Danijela, brivska pomočnica iz Kočevja; Zupan Lovro, tekstilni tehnik iz Kočevja in Trebušak Anica, nameščenka iz Kočevja; Logar Franc, nočni čuvaj iz Črnega potoka in Hiliš Julijana, gospodinja iz Črnega potoka; Šafarič Peter, traktorist iz Livolda in Jakopin Bernarda, natakarka iz Livolda; Lavriša Anton, vodja avtoparka iz Kočevske Reke in Kalčič Silva, kuharska pomočnica iz Kočevske Reke.

Cestitamo!

Umrli so: Poje Marija, prejemnica socialne pomoči iz Gorenj — stara 84 let, Glad Ana, gospodinja iz Doljne Brige — stara 68 let, Ješelnik Helena, gospodinja iz Sad-

nega hriba — stara 56 let.

DOBREPOLJE

Umrli so: Krašovec Jožefa, uživalca rodbinske invalidnine iz Tržiča — stara 55 let, Pugej Jože, kmetovalec iz Strug — star 85 let, Adamič Franciška, gospodinja iz Ponikev — stara 97 let, Erčulj Franc, kmetovalec iz Zagorice — star 67 let.

DRAGA-LOŠKI POTOK

Rodile so: Stare Stanislava, gospodinja iz Retij — deklico, Kramer Ivana, gospodinja iz Travnika — deklico, Knava Ana, gospodinja iz Retij — deklico, Mohar Amalija, gospodinja iz Retij — deklico, Košir Cirila, gospodinja iz Travnika — deklico.

Srečnim mamicam čestitamo!

Umrli sta: Benčina Marija, preužitkarica iz Hriba — stara 80 let in Žagar Jurij, osební upokojenec iz Podpreske — star 66 let.

LAŠČE

Rodile so: Gorjup Ana, gospodinja iz Marolč — deklico, Sterle Ljudmila, gospodinja iz Osredka — deklico, Lunder Vida, gospodinja iz Rašice — deklico, Mustar Olga, gospodinja iz Rašice — deklica, Gradišar Slava, gospodinja iz Gradišča — deklica, Campa Franciška, gospodinja iz Velikih Poljan — deklico.

Srečnim mamicam čestitamo! Umrli so: Praznik Franciška, preužitkarica iz Marincev — stara 87 let, Mramor Franc, kmetovalec iz Velikih Lašč — star 75 let, Purkart Jakob, uživalec so-

cialne pomoči iz Velikih Lašč — star 79 let.

PREDGRAD

Rodila je Kobe Marija, kmetovalka iz Sodevcev — dečka. Srečni mamici čestitamo!

RIBNICA

Rodila je Merhar Marija, gospodinja iz Dolenje vasi — dve deklici. Presrečni mamici čestitamo!

Poročila sta se: Bratož Franc, krojač iz Zaloga pri Postojni in Kromar Helena, šivilja iz Dolenje vasi.

Cestitamo!

Umrli je Merhar Ivana, kmetovalka iz Dolenje vasi — stara 87 let.

SODRAŽICA

Rodile so: Campa Vida, knjigovodkinja iz Sodražice — deklico, Marolt Regina, gospodinja iz Zamosteca — deklico.

Srečnim mamicam čestitamo!

Poročili so se: Pust Andrej, kolarski mojster iz Sodražice in Bartolj Marija, gospodinja iz Kračal; Serčer Slavko, urarski pomočnik iz Ljubljane in Šilec Marija, tovarniška delavka iz Ljubljane. Cestitamo.

KRONIKA NESREČ

Ponesrečila sta se: Hočevar Alojz, gozdni delavec iz Poloma, si je pri žaganju bukovega hloda slisnil mezinček leve roke in ga močno poškodoval; Rozman Ivan, gozdni delavec iz Kočevja, si je pri zagozditvi sekire poškodoval palec leve roke.

Med prijatelji

Danes imam hišni ključ v žepu. Gotovo si oblekel žemne hlače.

Mož: Kaj praviš, žena, kaj bi dala Marički za poročno darilo? Žena: Veš kaj — jaz bi bom darovala pisma, ki jih je njen ženini meni pisal, ko je bil z menoj zaročen.

★

Ce se ne motim je bil tvoj stric prav vesel človek. Kako dolgo je pa živel? Živel je samo 32 let kajti potem se je oženil.

★

Sinko: Oče, jaz bi pa rad mesec videl. Oče: Poglej ga — saj sveti in na nebu ni nobenega oblaka.

Sinko: Ja, oče, jaz bi pa rad mesec še od nasprotni strani videl.

OBVESTILA

Iz naših krajev

V Strugah premalo razumevanja za šolo

V Strugah imamo kmetijsko zadruzo, ki ima upravni odbor, je pa brez nadzornega odbora. Naloga nadzornega odbora je — kot že ime pove — da nadzoruje vse delo zadruge. Pri nas pa ni tako, ampak bi morali člani nadzornega odbora slepo slediti vsem napakam, ki jih dela upravni odbor in nekateri uslužbenci zadruge.

Naj navedem samo nekaj takih cvetk, ki vsekakor niso v čast kmetijski zadruzi Struge. Upravni odbor KZ je sprejel sklep, da se izseli iz njene hiše petčlanska družina in se vseli ena oseba, ki ni bila na svojem domu upravičena prejemati otroških dodatkov. S tem je napravil veliko socialno krivico. Dalje dopušča, da se zdravilna zelišča mečejo po odpadnih hodnikih, kjer so izpostavljeni nesnagi, namesto da bi jih spravili v sobe, ki jih oddajajo za stanovanja. Voznik traktorja sme samovoljno voditi svoje delo. Dogaja se, da ne pripelje s kolodvora blaga za zadržno trgovino in mora zadruga plačevati ležarino. Ravno tako ne odpelje embalaže, ki jo mora zadruga čimprej vrniti. Pripomniti moram, da bi vsa ta dela lahko opravil mimogrede, ker vsak dan vozi drva na kolodvor.

Ker je bil nadzorni odbor mnenja, da mora upravni odbor usmeriti svoje delo za napredek zadruge in dejavnosti, je skušal preprečiti vse te nepravilnosti. Zal pa ni uspel, ker se je upravnega odbora polastila samovolja. Zato je nadzorni odbor odstopil, ker neče podpirati takih dejanj. Uganka je tudi, zakaj je odstopil prejšnji nadzorni odbor. Ta skrivnost je ostala.

la še do danes članom zadruge ne-ker v šoli ne dajejo otrokom majoj- pojasnjena. Torej je pri nas že stara navada, da dela KZ brez nadzornih odborov.

Šolsko vodstvo je prosilo, da bi zadrugi traktor pripeljal 1 kub. meter peska, ki bi ga rabili za instalacijo elektrike. Peska pa traktorist ni pripeljal, ker je imel več opravka s privatniki. Na polletnem obnem zboru je pa neki član upravnega odbora godrnjal,

Ureditev dvorane v Fari

V Fari so pred kratkim izročili svojemu namenu dvorano za kulturne in družabne prireditve v Prostnem domu. Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev je ureditev dvorane trajala s prekinitvami kar celi dve leti. Vendar dvorana še ni dokončno urejena. Manjkajo predvsem primerne peči in stoli ali pa ličnejše klopi. Upamo, da bodo našli za to potrebna denarna sredstva v doglednem času.

Otvoritev prosvetne dvorane so domačini proslavili z ljudsko veselico. Tako enkrat spet ni bilo treba domačim fantom in dekletom iti na ples in razvedrilo na hrvatsko stran, kjer so plesi ob nedeljah in praznikih običajna stvar. Že naslednjo nedeljo pa so v dvorani nastopili člani domače dramske skupine s partizansko igro Mateja Bora »Težka ura«. Tako so domači igralci po več gostovanjih na tujih odrih, končno le nastopili pred domačimi ljudmi. Namesto kritike ta pripomba: pri igrah s težjo vsebino ne bi bilo napak, če bi pred igro razložili vsebino dela, ki se uprizarja.

Knjiga za gozdne delavce

Ker je gozdnim delavcem potrebno prikazati pravilno pripravo in ustrezne pripomočke za ročno orodje ter za njegovo nego, je izdala založba »Kmečka knjiga« v Ljubljani knjigo **Ročno orodje gozdnega delavca za obdelavo lesa**, ki jo je napisal univ. docent inž. Zdravko Turk. Na 112 straneh je pisec opisal vse, kar je treba vedeti v zvezi z ročnim orodjem. Kar 50 strani je posvečenih raznim vrstam žag, 35 strani raznim vrstam sekir, ostalo pa lupnikom za lupljenje skorje, klinom za žaganje in cepljenje, dogarskim kladivom, rezilnikom, cepinom, obračalkam (mačkam), dolžinskim meram in ščitnikom za kolena (nakolenkam). Besedilo ponazarja 119 risb.

Praktične izkušnje so pokazale, da bi kljub vsem prizadevanjem za mehanizacijo izdelave gozdnih sortimentov ali vsaj posameznih napornejših postopkov ostalo ročno orodje še dolgo glavno sredstvo gozdnih izdelav. Čeprav se splošne oblike tega ročnega orodja niso bistveno spremenile, lahko ugotovimo velik napredek glede pripomočkov in načina priprave in nege ročnega orodja. Dobra priprava orodja pa olajšuje delo in

zvišuje učinek in s tem zaslužek delavcev. Z boljšim orodjem dosežemo tudi pravilnejšo in lepšo izdelavo, ki vpliva na višjo vrednost izdelkov in dviga izkoristek lesne surovine. Boljša kakovost jekla, ki ga uporabljamo za izdelavo orodja je dvignila uporabnost in trpežnost orodja. Toda tudi najboljše orodje ne ustreza, če ni pravilno pripravljeno in negovano.

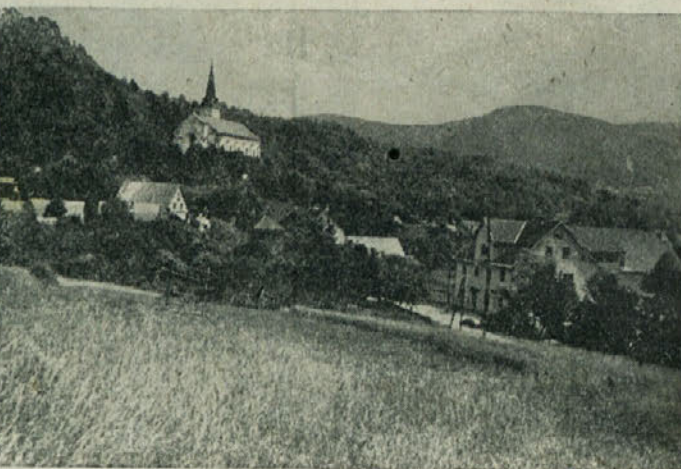
Vse gozdne delavce opozarjamo na to knjigo, saj vedo, da pomeni dobro in skrbno negovano orodje manjši trud, večji delovni učinek trdo broširani knjigi je 325 din.

V Koprivniku so delavni

Dejavnost naše igralske družine je zlasti uspešna v jesensko-zimskem času zaradi tega, ker so člani igralske družine večinoma zaposleni na državnem posestvu in imajo v zimskem času več prostega časa za kulturno udejstvovanje. Tu sodeluje večinoma mladina.

Preteklo šolsko leto je mladinska dramska skupina sodelovala pri proslavah za državne praznike in uprizorila nekaj iger: »Poslednji mož«, »Obracun« in »Izdajalec«, v letošnjem letu pa je uprizorila igro »Davek na samce«. Nastopila je v domačem kraju ter gostovala v Mozlju. Z izvajanjem igralcev so bili gledalci zadovoljni.

Sporočite nam naslove znancev in sorodnikov, ki žive izven našega okraja in v inozemstvu.

Pogled na Fari

PISMO UREDNIŠTVU

Dragi urednik! Pošiljam Vam izpolnjeno anketno. Zadovoljna sem, da bodo »Novice« izhajale vsak teden. Brez dvoma Vam pri tedenski izdaji ne bo primanjkovalo gradiva, saj je znano, da je moj domači okraj Kočevje zelo živahen, pa najsi bo to na področju gospodarstva, ali pa kulturno prosvetne dejavnosti. Potrebno je samo organizirati mrežo dopisnikov, ki bodo radi o vsem obveščali Vaše uredništvo. Od časa do časa je potreben tudi sestanek z dopisniki.

Prav gotovo so vam dostopni tovariši-partizani, ki bi objavljali spomine na partizanske dni, na težke borbe, ki so bile na območju okraja in ki so bile doslej le malo opisane. Ti spomini morajo biti napisani, da ne bodo šli v pozabo. Jaz sem zelo vesela »Novice« in če je le mogoče, jih posodim vsem našim uslužbencem, da jih preberejo.

Zelim Vam mnogo uspehov.
Olga Virant, Ravne
na Koroškem

Iz Osilnice

V krogih kmetijske zadruge v Osilnici se ukvarjajo z mislijo, da bi organizirali majhen mlekarški obrat. Viški mleka se trošijo neracionalno, vnovčevanje mleka in mlečnih izdelkov je oteženo. Vsi napori za razvoj govedoreje so zaman, če ni organiziranega trga za mleko in mlečne izdelke.

Končno bo tudi v Osilnici dobro organiziran gospodinjski tečaj, ki ga bo vodila priznana gospodinjka učiteljica tov. Cvar Danica. Mislimo, da bodo dekleta in žene iz Osilnice in okolice izkoristile redko priliko.

Obletnica rojstva dr. Ivana Prijatelja

Na Vinicah pri Sodražici se je 23. decembra 1875 rodil dr. Ivan Prijatelj, sopotnik slovenske moderne, začetnik slovenskega psihološko-impressionističnega esaja, utemeljitelj slovenske znanstvene literarne zgodovine in prevajalec.

V Ljubljani se je kot gimnazijec zblizal z Murnom, pozneje pa s Caplarjem, Kettejem in župančičem. Kot absolvent gimnazije je sodeloval pri literarnem almanahu »Na razstanku« ter napisal pozneje več črtic in novel v Dom in sve, Ljubljanski zvon, Ilustrirani kolektar in Celju s psevdonimom Jože Arko in Semen Semenovič. Leposlovje pa je kmalu opustil in se

posvetil literarno zgodovinskemu raziskovanju slovenske literarne preteklosti, o kateri je tudi mnogo napisal. Po končanem študiju na Dunaju je bil nekaj časa v Rusiji, kjer je proučeval rusko literarno življenje. Do konca prve svetovne vojne je bil v službi kot uradnik v dunajski dvorni knjižnici, po vojni pa je postal profesor na novoustanovljeni ljubljanski univerzi za slovensko literaturo, s posebnim ozrom na slovensko.

S svojimi kritikami in esaji je Prijatelj sodeloval pri Ljubljanskem zvonu, pri Letopisu Matice Srbske, pri Vodi — dvomesečniku za znanost in kulturo in drugod. Pomen Prijateljevega dela v li-

Dr. Ivan Prijatelj

PREDAVANJE V PONIKVAH
Kmet. zadr. Ponikve je pripravila program za bodoče delo, v katerega so vključena tudi razna predavanja za izobrazbo kmeta. Res je naša zemlja skopa in kamnita, vendar pa se s pogostejšo zamenjavo dobrih semen in s pravilnim gnojenjem z umetnimi gnojili lahko doseže večji in boljši pridelek. Zlasti imamo v naši vasi lepe sadne vrtove, na katerih bi bilo potrebno izločiti staro in nasaditi mlado drevje. Z gojitvijo sortnega sadja bi lahko ustvarili tudi lep dohodek. Tudi v zadrugi trgovini še ni vse tako, kot bi bilo želeli.

M. M.

V Jurjevici za novo leto

V Jurjevici je zelo razvita organizacija DPD »Svoboda«, saj je včlanjenih v njej do sedaj 50 članov. Dramska sekcija je pred nedavnim odigrala Potrčevo igro »Lacko in Krekili« pod vodstvom Stupica Janka ter proslavila 29. november — dan republike — z raznimi recitacijami pionišk, pevskim zborom ter enodejanko »Matka«.

Za Silvestrovo pa prireja društvo zelo pester program, ki ga bo odigrala tukajšnja dramska sekcija. Dobro bo preskrbljeno za potrebo in pestro glasbo. Nameravajo pripraviti tudi bar z večbarvno razsvetljavo. Zato društvo vabi

vse ljubitelje plesa, romantike in veselih prizorov, da se udeležijo silvestrovanja v Jurjevici.

Na Novega leta popoldne ob 3. uri bo prireditev za novoletno jelko. Na programu bosta mladinski igrice »Jurček« in »Veliki paket«.

Dedek Mrz se bo spomnil vseh malčkov in šolske mladine ter jih obdaroval, zato naj pridejo vsi na prireditev.

P. R.

terarni in kulturni zgodovini je predvsem v sistematičnem iskanju, reševanju problemov in pisanju literarno psiholoških portretov slovenskih pisateljev. Domače literarno dogajanje je razdeljeval kot temeljito razgledan literarni zgodovinar.

Ivan Prijatelj je napisal 153 znanstvenih spisov, člankov, komentarjev in ocen ter 12 leposlovnih del. Slovenska Matica v Ljubljani je izdala njegove »Izbrane eseje in razprave« v dveh knjigah, ki obsegata Prijateljevo najboljšo življenjsko delo. Dr. Ivan Prijatelj je umrl 23. maja 1937 v Ljubljani.

V. K.

TO IN ONO IZ NAŠIH KRAJEV

NOVICE IZ PREDGRADA

Pred kratkim je Alojzij Mestner, logar iz Knežje Lipce, ustrelil v lovskem revirju v Predgradu velikega divjega merjasa, težkega 150 kg. Vsi posestniki tega okoliša mu čestitajo zato, ker bo zopet enega velikega škodljivca manj.

Pred nekaj dnevi je prišel skozi neko luknjo v hlev šoferja Slavka Markužiča iz Starega trga divji maček. Ko je šla žena krmit kokoši, je zagledala v kotu neko pošast in pred njo mrtvo kokošo. Poklicala je moža, ki je nato z vilami divjega mačka prebodel in ubil.

Dne 9. dec. 1956 je bila v dvorani Zadržnega doma v Predgradu filmska predstava »Vrtinec«. Predstava tega filma je trajala 4 ure. Od blizu in daleč je privabil ta film toliko ljudi, da je bila dvorana dvakrat nabit polna gledalcev. Gledalci so bili zadovoljni s predstavo.

AVTOMOBILSKA NEZGODA PRI KOPRIVNIKU

V sredo dne 12. decembra je bila na cesti Kočevje—Koprivnik težja prometna nesreča, ki k sreči ni trajala smrtnih žrtv. Navedenega dne so se v dopoldanskih urah napotili v Koprivnik uslužbenci OLO in občine z osebnim avtomobilom znamke »Ford«, brez reg. številke, last Občinskega LO Kočevje. Vozilo je upravljali Ličen, voznik amater. Ko je privozil od Laz po strmini proti Koprivniku, je pred se-

boj opazil, da z nasprotni strani prihaja voz s konjsko vprego. Voznik osebnega avtomobila je začel zaustavljati vozilo in ga iz neznanega vzrokov zavijati močno na levo stran. Vozilo je pri tem skupno z vsemi potniki zdrknilo preko občestnega zidu v dolino, ki je globoka 17 metrov in nato obstalo v dolini z narobe obrnjenimi kolesi. Kljub temu, da se je pri padcu vozilo večkrat obrnilo, so dobili potniki le lažje telesne poškodbe. Kdo je kriv nesreče, se ni moglo točno ugotoviti. Pripomniti je treba, da je voznik konjske vprege vozil bolj po sredini ceste in da je bila cesta na tem odseku ledena, zato osebni avtomobil ni mogel zavreti. Obsojanja je vredno to, da je šofer upravljal vozilo kljub temu, da ni bilo registrirano.

POZAR NA ONEKU

Minulo sredo okoli druge ure ponoči je izbruhnil požar v stanovanjskih prostorih Bradač Jožefa iz Oneka. Do požara je po vsej verjetnosti prišlo zaradi tega, ker je bil dimnik iz štedilnika napeljan mimo lesene stene, ki se je vžgala. Požar, ki se je razširil na stanovanjski stavbi, ki je last Kmetijske uprave Čvišlarji, je napravil za preko 150.000 din škodo. Na pohištvo Bradača pa je škoda preko 100.000 din. Bradač ni bil zavarovan in bo sam trpel celotno škodo. Da se ni požar bolj razširil, je zasluga gasilcev iz Kočevja, ki so pravočasno prispeli na kraj požara in ga s požrtvovalnostjo pogasili.

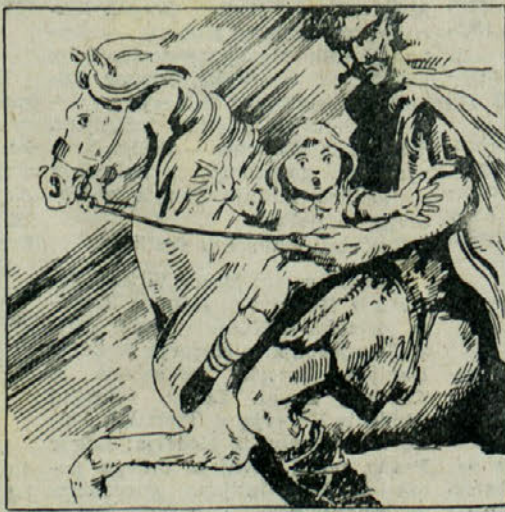

DOMAČA POVEST

25.

»Stoj, potepuh, ne bodeš ga ne!« zagrmil krepak kmečki mož, vzdignle motiko in gotovo bi bil cigani črepijo razkral, ko bi ne bil ta naglo ko maček odskočil. Starec, ki je slonel ob palici, jel je na pomaganje klicati; vendar ciganje naglo poskačejo s konj in oba kmeta sta ležala pri tej priči prebodena in krvava na tleh. Še se je prikazal kak možiček, toda videvši, da je sam, skril se je i on.

26.

Samol posadi fantiha na konja, usede se zanj in — preden je človek vedel — odjahali so bili cigani naglo ko strela. Oče Bernard omedli.

Vaščani so se zdaj šele zbirali, eni so prileteli s polja, eni iz hiš, eni so strmeli, eni molili, nobeden ni vedel, kam bi se dejal; in preden so se zmešili, da bi bilo dobro v grad to grozovito novico naznaniti, bili so cigani lahko že za deveto goro.

27.

Nazadnje vendar teko kakovi trije na grad Kozjak in vpijejo, da so cigani dva kmeta ubili in gospodiča Jurija na konja posadili in odpeljali.

Peter se je delal osuplega, hlapec Ožbe pa zdrami hlapec in brž na konje, da bi jo udri za cigani. Zdej se Peter domisli da bode tudi on šel; zapove torej naj se njega počaka. Sonce je že zahajalo, ko je z gradu divjalo krdele hlapcev za cigani.

28.

Pa kmetje, ki so gledali za njimi, videli so precej, da so že pri gozdu po napačni poti zavili. »Na levo! Na levo!« kričali so sicer, ali kdo bi jih bil slišal tako daleč.

Šele proti večeru drugega dne se je vrnil Peter s hlapci na grad — praznih rok. Peter se je delal grozno skrbnega in, ker ga ljudje niso poznali, bili so res toliko neumni, da so ga imeli za neutolajšivega.